

RAZUMEVANJE DRUŽBENEGA VIDIKA TRAJNOSTNEGA RAZVOJA PRI MLADOSTNIKI

ANDREJA AHČIN, DRAGO PAPLER IN MARIJAN POGAČNIK

Biotehniški center Naklo, Slovenija.

E-pošta: andreja-ahcin@bc-naklo.si, drago.papler@bc-naklo.si, marijan.pogacnik@bc-naklo.si

Povzetek Trajnostni razvoj je eden izmed ključnih dejavnikov razvoja v zadnjih tridesetih letih na gospodarskem, družbenem in okoljskem področju. V tej raziskavi smo se osredotočili na družbeni vidik trajnostnega razvoja, ki ga obravnava tudi četrti cilj: kakovostno izobraževanje v okviru Združenih narodov. Rezultati ankete pri 203 dijakih so pokazali, da imajo dijaki občutek nizkega znanja o trajnostnem razvoju, saj so se samoocenili s povprečno oceno 2,36 (od maks. 5) in s standardnim odklonom 0,72. Pri pomembnosti trajnostnega razvoja v družbi so dijaki ocenjevali boljše, povprečna ocena je bila 3,78, standardni odklon pa 0,80. Korelacijska analiza kaže na srednjo šibko povezanost med spremenljivkama ocene lastnega znanja in pomembnostjo trajnostnega razvoja. Definicija trajnostnega razvoja ni popolnoma razumljiva pri 48 % dijakov, saj na vprašanje niso odgovorili ali pa so odgovorili napačno. Četrtnina (25 %) anketiranih dijakov razume trajnostni razvoj z vidika varovanja okolja, družbeni vidik so prepoznali v 7 %, ekonomski pa le v 2 %. Pri pridobivanju znanja na tem področju so v ospredju mediji in socialna omrežja.

Ključne besede:

trajnostni razvoj, razumevanje družbenega vidika, anketa, dijaki.

UNDERSTANDING THE SOCIAL DIMENSION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN ADOLESCENTS

ANDREJA AHČIN, DRAGO PAPLER & MARIJAN POGAČNIK

Biotechnical Centre Naklo, Slovenia.

E-mail: andreja.ahcin@bc-naklo.si, drago.papler@bc-naklo.si, marijan.pogacnik@bc-naklo.si

Abstract Sustainable development has been one of the key drivers of economic, social and environmental development over the last 30 years. In this study we have focused on the social aspect of sustainable development, which is also addressed by the fourth goal; quality education within the United Nations framework. The results of the survey of 203 students showed that students felt that they had low knowledge of sustainable development, with a self-assessed mean score of 2.36 (max. 5) and a standard deviation of 0.72. On the importance of sustainable development in society, students rated themselves better, with a mean score of 3.78 (max. 5) and a standard deviation of 0.80. The correlation analysis shows a medium-weak correlation between the variables self-assessment and the importance of sustainable development. The definition of sustainable development is not fully understood by 48% of the students, who did not answer the question or answered it incorrectly. One quarter (25%) of the students surveyed understood sustainable development in terms of environmental protection, while the social aspect was identified by 7% and the economic aspect by only 2%. The media and social networks are at the forefront of the acquisition of knowledge in this field.

Keywords:
sustainable
development,
understanding
societal
perspective,
survey,
students.

1 Uvod

Že v prejšnjem stoletju smo začeli ugotavljati, da je naš način gospodarjenja z dobrinami neustrezen, zato so se začeli pojavljati različni posamezniki in skupine, ki so začeli informirati javnost. Meadows s sodelavci je bil med prvimi, ki je leta 1972 znanstveno opredelil trajnostni razvoj in to objavil tudi v svoji knjigi *The limits to growth* (ponatis 2004). Istega leta je bila sprejeta tudi Stockholmska deklaracija, ki govori o zaščiti človekovega okolja in potrebnih spremembah vedenja. Leta 1982 je Generalna skupščina Združenih narodov (ZN) sprejela svetovno listino o človekovi harmoniji z naravo, imenovano *World charter for nature*. Nekatere ekološke katastrofe, npr. uhajanje plina v Bhopalu leta 1984 ali jedrska nesreča v Černobilu leta 1986, so pospešile razvoj tega področja. Prvo uradno definicijo je postavila t. i. Brundtlandina komisija leta 1987, ki je bila ustanovljena v okviru Združenih narodov. Ta pravi, naj trajnostni razvoj omogoča zadovoljitev trenutnih potreb človeštva v taki meri, da ne ogroža prihodnje generacije. V naslednjih letih delo na tem področju postaja stalnica, zato so sledile Deklaracija o okolju in razvoju – biotska konvencija (Agenda 21) iz Ria, Kjotski protokol leta 1997 o zmanjšanju toplogrednih plinov in Aarhuška konvencija leta 1998 o pravnih zaščitah pri varovanju okolja. Rezultate Medvladnega foruma o podnebnih spremembah (Intergovernmental Panel on Climate Change) je na podlagi znanstvenih podatkov o klimatskih spremembah sprejela tudi politika na t. i. Pariški konferenci leta 2015. Države pogodbenice se letno srečujejo v različnih državah od leta 1995 na konferencah COP (Conference of the Parties), kjer izmenjujejo informacije in se dogovarjajo o zavezah za trajnostno delovanje. V juniju leta 2022 bo po 50 letih podpisane deklaracije (Stockholmska deklaracija leta 1972) organizirana konferenca ZN o okolju (Stockholm+50, 2022).

Leta 2015 je bilo v okviru ZN sprejetih 17 ciljev trajnostnega razvoja in 169 nalog, ki jih morajo pogodbene članice doseči do leta 2030. Ti cilji spadajo v gospodarsko dejavnost, npr. dostojno delo in gospodarska rast (8), družbena angažiranost, npr. odprava revščine in lakote (cilj 1 in 2) in varstvo okolja, npr. podnebni ukrepi (13) (Agenda 2030, 2015). Področje izobraževanja lahko pomembno vpliva na sprejete dokumente, zato so že leta 1990 v Jomtienu na Tajschem na svetovni konferenci UNESCA sprejeli deklaracijo za izobraževanje za vse (EFA) z določenimi cilji v smeri izboljšanja kakovosti izobraževanja. Naslednji svetovni izobraževalni forum je bil v Dakarju (Senegal) leta 2000, kjer so sprejeli šest regionalnih akcijskih okvirov za uresničevanje cilja do leta 2015: izobraževanje za vse. Nadaljevanje tega projekta

je sledilo v Incheonu v Republiki Koreji, kjer so v sedmih smernicah še natančneje določili nadaljevanje projekta EFA. Poudarjeno je bilo tudi, naj države poskrbijo za primerno financiranje izobraževalnega sektorja, in sicer 4–6 % bruto domačega proizvoda (BDP) in vsaj 15–20 % izobraževanja v javnih ustanovah. V letih od 2005 do 2014 so ZN razglasili »Dekado izobraževanja za trajnostni razvoj« (The UN decade ..., 2010).

Evropa je in želi biti tudi v prihodnje gonilna sila za trajnostno delovanje, zato je v letu 2019 sprejela tudi Evropski zeleni dogovor, kjer želi s preobrazbo gospodarstva vpeljati trajnostno delovanje. V okviru EU je sprejet tudi evropski program znanj in spretnosti, ki vključuje 12 ukrepov, ki so razdeljeni na štiri gradnike: poziv k skupnemu ukrepanju, ukrepi za prava znanja in spretnosti za delovna mesta, orodja in pobude ljudem za vseživljenjsko učenje, okvir sprostitev naložb v znanja in spretnosti (European Skills Agenda, 2016).

Slovenija zaradi vključenosti v evropske povezave integrira vso zakonodajo in spremlja ter poroča o uresničitvi zastavljenih kazalnikov. Na področju izobraževanja za trajnostni razvoj so bile sprejete usmeritve-smernice (Ob koncu mednarodnega desetletja ..., 2014), ki smo jih implementirali v šolske načrte (Posodobitev ..., 2007).

V prispevku bomo prikazali naše rezultate na področju izobraževanja za trajnostni razvoj.

2 Metodologija

2.1 Metode dela

Raziskovali smo razumevanje dijakov na področju trajnostnega razvoja. Vključeni so bili dijaki srednje poklicne šole – triletni program, srednje strokovne šole – štiriletni program in dijaki gimnazije. Z metodološkega vidika smo izvedli kvantitativno raziskavo. Anketni vprašalnik je najprimernejša oblika pridobivanja podatkov in informacij takrat, ko je večina vprašanj standardiziranih, to je zaprtega tipa. Anketni vprašalnik je sestavljen iz kratkih, pretežno zaprtih vprašanj, možnost izbire odgovorov pa temelji na obliki, ki je znana kot Likertova lestvica.

Uporabili smo metode/tehnike zbiranja podatkov z anketiranjem in analiziranjem zbranih podatkov z metodami: opisna statistika, korelacijska analiza in regresijska analiza.

Opisne statistike so uporabljene za prikaz aritmetičnih sredin spremenljivk in standardnega odklona.

Korelacijska analiza je uporabljena za ugotovitev smeri in moči korelacijskega koeficienta, ki izraža stopnjo linearne odvisnosti med analiziranimi spremenljivkama. Eden od temeljnih parametrov, ki ga uporabljamo v korelacijski analizi, je korelacijski koeficient r , ki lahko zavzame vrednosti od -1 do $+1$. Predznak korelacijskega koeficienta nam pove smer linearne povezanosti med spremenljivkama. Absolutna vrednost korelacijskega koeficienta izraža stopnjo linearne odvisnosti med spremenljivkama. Obdelava podatkov je bila izvedena s programskim paketom SPSS (Kachigan, 1991; Norušis, 2002).

2.2 Podatki

Med dijaki smo izvedli anketo s pisnim vprašalnikom. Od 247 izpolnjenih anket so bile veljavne 203 ankete (82,2 %).

Izpolnjevalci ankete so bili dijaki srednješolskega izobraževanja: 56,2 % iz programa Srednja strokovna šola, 27,1 % iz programa Srednja poklicna šola in 16,7 % iz programa Gimnazija. Struktura anketirancev je bila po področjih: 52,7 % Živilstvo, 17,7 % Kmetijstvo, 16,7 % Hortikultura in 12,8 % Naravovarstvo. Po spolu je bilo 76,8 % žensk in 23,2 % moških. Obdelava podatkov je bila izvedena s programsko opremo IBM SPSS (Norušis, 2002).

Tabela 1: Struktura anketirancev po spolu, programih in področjih izobraževanja

Vir: Lastna raziskava

SPOL	Število	Delež (%)
Ženski	156	76,8
Moški	47	23,2
Skupaj	203	100,0
PROGRAM SREDNJEŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA	Število	Delež (%)
Gimnazija	34	16,7
Srednja strokovna šola	114	56,2
Srednja poklicna šola	55	27,1
Skupaj	203	100,0
PODROČJE IZOBRAŽEVANJA	Število	Delež (%)
Kmetijstvo	36	17,7
Naravovarstvo	26	12,8
Hortikultura	34	16,7
Živilstvo	107	52,7
Skupaj	203	100,0

3 Rezultati o pomembnosti in znanju o trajnostnem razvoju

3.1 Opisna statistika

Anketiranci so ocenili lastno znanje glede trajnostnega razvoja z Likertovo lestvico z ocenami od 1 (nezadostno) do 5 (odlično).

Povprečna ocena lastnega znanja o trajnostnem razvoju je 2,36, standardni odklon te ocene je znašal 0,72. Dijaki srednješolskega strokovnega programa so ocenili lastno znanje s povprečno oceno 2,45, s standardnim odklonom ocene 0,73, dijaki gimnazije s povprečno oceno 2,44, s standardnim odklonom 0,75, dijaki poklicnega programa pa s povprečno oceno 2,13 in standardnim odklonom 0,61.

V tabeli 2 so prikazani deleži posameznih ocen. Lastno znanje o trajnostnem razvoju so dijaki samokritično ocenili, kjer si večinoma niso podelili najvišjih ocen. Prevladujeta ocena 2 (52,2 %) in ocena 3 (34,0 %), sledi ocena 1 (8,4 %) in ocena 4 (5,4 %).

Tabela 2: Povprečne ocene lastnega znanja trajnostnega razvoja

Vir: Lastna raziskava

Vprašanje: Kako bi ocenili lastno znanje glede trajnostnega razvoja?	Gimnazija	Srednji strokovni program	Poklicni program	Skupaj
Ocena 1	3	7	7	17
Ocena 2	15	58	34	106
Ocena 3	14	40	14	69
Ocena 4	2	9	0	11
Ocena 5	0	0	0	0
Skupaj	34	114	55	203
Povprečna ocena	2,44	2,45	2,13	2,36
Standardni odklon	0,75	0,73	0,61	0,72
Delež ocen 1	1,5 %	3,4 %	3,4 %	8,4 %
Delež ocen 2	7,4 %	28,6 %	16,7 %	52,2 %
Delež ocen 3	6,9 %	19,7 %	6,9 %	34,0 %
Delež ocen 4	1,0 %	4,4 %	0 %	5,4 %
Delež ocen 5	0 %	0 %	0 %	0 %
Skupaj	16,7 %	56,2 %	27,1 %	100 %
Mediana	2	2	2	2
Modus	2	2	2	2

Prav tako so anketiranci z Likertovo lestvico ocenili, kako ocenjujejo pomembnost trajnostnega razvoja z ocenami od 1 (ni pomembno) do 5 (zelo pomembno).

Povprečna ocena o pomembnosti trajnostnega razvoja je 3,78, standardni odklon te ocene je 0,80. Dijaki gimnazije so ocenili pomembnost trajnostnega razvoja s povprečno oceno 4,03, s standardnim odklonom ocene 0,63, dijaki srednješolskega strokovnega programa so ocenili pomembnost trajnostnega razvoja s povprečno oceno 3,86, s standardnim odklonom ocene 0,76, dijaki poklicnega programa pa s povprečno oceno 3,45 in s standardnim odklonom 0,88.

V tabeli 3 so prikazani deleži posameznih ocen. Zaznan je razkorak med ocenami lastnega znanja o trajnostnem razvoju in pomembnostjo trajnostnega razvoja, kar kaže na zavedanje, ki je najvišje pri zahtevnejših izobraževalnih programih. Prevladuje ocena 4 (64,0 %), sledijo ocena 3 (18,7 %) ter ocena 2 (3,0 %) in ocena 1 (3,0 %).

Tabela 3: Povprečne ocene o pomembnosti trajnostnega razvoja

Vir: Lastna raziskava

Vprašanje: Kako bi ocenili pomembnost trajnostnega razvoja?	Gimnazija	Srednji strokovni program	Poklicni program	Skupaj
Ocena 1	0	3	3	6
Ocena 2	0	3	3	6
Ocena 3	6	15	17	38
Ocena 4	21	79	30	130
Ocena 5	7	14	2	23
Skupaj	34	114	55	203
Povprečna ocena	4,03	3,86	3,45	3,78
Standardni odklon	0,63	0,76	0,88	0,80
Delež ocen 1	0 %	1,5 %	1,5 %	3,0 %
Delež ocen 2	0 %	1,5 %	1,5 %	3,0 %
Delež ocen 3	3,0 %	7,4 %	8,3 %	18,7 %
Delež ocen 4	10,3 %	38,9 %	14,6 %	64,0 %
Delež ocen 5	3,4 %	6,9 %	1,0 %	11,3 %
Skupaj	16,7 %	56,2 %	26,7 %	100 %
Mediana	4	4	4	4
Modus	4	4	4	4

Ko smo mlade vprašali, kaj razumejo pod pojmom trajnostni razvoj, je 50 anketiranih dijakov (24,6 %) odgovorilo, da pod tem pojmom najpogosteje razumejo različne okoljske vidike, kar so opisali kot »skrb za okolje, ekološko pridelana hrana, podnebne spremembe, segregiranje, čisto okolje, skrb za ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst, prizadevanja za zmanjšanje emisij«; 12 dijakov (5,9 %) pod tem pojmom razume okoljske vidike s socialnimi vidiki, kar opišejo kot »razvoj družbe v smer, ki omogoča čim daljši obstoj družbe in planeta, brez preobremenitve narave«; trije dijaki (1,5 %) okoljske vidike z ekonomskimi vidiki, kar opišejo kot

»gospodarski razvoj, ki temelji na ohranjanju virov in okolja še za prihodnje rodove«; 14 dijakov (6,9 %) pod tem pojmom razume socialne vidike, kar opišejo kot »razvoj človeške družbe«; kot socialne in ekonomske vidike pojme razumejo trije dijaki (1,5 %), kar opišejo kot »razvoj, ki rešuje težave današnje družbe in išče rešitve«; štiri dijaki (2 %) pojem razumejo kot ekonomske vidike, kar opišejo kot »nepotrošniški, zelen razvoj za prihodnost«; sedem dijakov (3,4 %) pojem razume v vseh vidikih, kar opišejo kot »gospodarski razvoj, varstvo okolja in socialni razvoj«. 11 dijakov (5,4 %) je podalo zelo splošne razlage pojma, kar opišejo kot »trajnostni razvoj, je razvoj, ki poteka dlje časa«, na vprašanje pa ni imelo odgovora 99 dijakov (48,8 %).

Tabela 4: Frekvenčna distribucija razumevanja trajnostnega razvoja

Vir: Lastna raziskava

Skupina razlage	f	f (%)
Okoljski vidiki	50	24,6
Okoljski in socialni vidiki	12	5,9
Okoljski in ekonomski vidiki	3	1,5
Socialni vidiki	14	6,9
Socialni in ekonomski vidiki	3	1,5
Ekonomski vidiki	4	2,0
Vsi vidiki	7	3,4
Zelo splošna razlaga; obnavljanje, razvijanje	11	5,4
Ni odgovora, napačen odgovor ali zelo pomanjkljiv odgovor	99	48,8
Skupaj	203	100

Pri opredelitvah mladih, ki pojem poznajo, prevladujejo razlage okoljske razsežnosti trajnostnega razvoja. Skoraj polovica dijakov pojma ne razume oz. na vprašanje ni odgovorila. Socialne vidike razumevanja trajnostnega razvoja smo zabeležili le posamično, kar kaže na potrebo po načrtnem posredovanju znanja in ozaveščanju o vseh vidikih trajnostnega razvoja.

3.2 Korelacijska analiza

Korelacijska analiza je pokazala srednje šibko pozitivno linearno povezanost med spremenljivkama ocena lastnega znanja o trajnostnem razvoju in mnenje o pomembnosti trajnostnega razvoja s Pearsonovim koeficientom korelacije 0,35. Dijaki, ki so ocenili, da je trajnostni razvoj pomemben, so tudi lastno znanje o trajnostnem razvoju ocenili višje (tabela 5).

Tabela 5: Korelacijska analiza

Vir: Lastna raziskava

Spremenljivka 1	Spremenljivka 2	Pearsonov koeficient
Lastno znanje o trajnostnem razvoju	Pomembnost trajnostnega razvoja	0,350

4 Trajnostni razvoj v izobraževalnem sistemu

V letih od 2004 do 2006 smo na biotehniških področjih posodobili vse izobraževalne programe in razvili tudi nove programe izobraževanja in usposabljanja. Po analizi ključnih in poklicnih kompetenc (Posodobitev obstoječih in razvijanje novih programov izobraževanja in usposabljanja, 2007) smo oblikovali modula Trajnostni razvoj za srednje strokovne izobraževalne programe in poklicno tehniške izobraževalne programe (TRR) ter Varovanje okolja z osnovami trajnostnega razvoja za vse srednje poklicne izobraževalne programe (VOT). Tako v vseh biotehniških programih od leta 2007 dalje poučujemo vsebine trajnostnega razvoja in dijake usposabljammo za trajnostno delovanje. Gre za temeljni skupni gradnik izobraževanja in usposabljanja na biotehniških področjih, poleg Informatike in poslovne komunikacije ter Podjetništva in trženja.

4.1 Pridobivanje informacij glede trajnostnega razvoja

Na vprašanje o pridobivanju informacij glede trajnostnega razvoja je bilo največ odgovorov: iz medijev (112), na socialnih omrežjih (101), iz strokovne literature (62), od drugih organizacij, društev in gibanj (46), od vrstnikov (39), drugo (33), od staršev (31), kar je prikazano v tabeli 6.

Tabela 6: Pridobivanje informacij glede trajnostnega razvoja

Vir: Lastna raziskava

Vprašanje: Kje dobiš največ informacij glede trajnostnega razvoja (podnebnih sprememb, varstva okolja ...)?	Število odgovorov
Na socialnih omrežjih (Facebook, Instagram)	101
Od vrstnikov	39
Od staršev	31
Od drugih organizacij, društev in gibanj (Inštitut 8. marec, Mladi za podnebno pravičnost, društvo Sobivanje ...)	46
Iz strokovne literature	62
Iz medijev (televizija, časopis)	112
Drugo	33

4.2 Sodelovanje pri šolskih projektih trajnostnega razvoja

Na vprašanje o sodelovanju v šolskih projektih, ki so povezani s trajnostnim razvojem, je 45 dijakov (22,2 %) potrdilo sodelovanje, 158 dijakov (77,8 %) pa je odgovorilo, da niso sodelovali pri šolskih projektih. Navedli so pouk in strokovna modula Trajnostni razvoj ter Varovanje okolja z osnovami trajnostnega razvoja. Navedli so sodelovanje v naslednjih projektih: Alps4nats, Eko šola, projekt recikliranje iz odpadnih materialov, razna tematska predavanja, Suitable, eTwinning projekt pri geografiji, Agenda 2030 – izdelava stripa, Alpska šola, Adra, Mladi za podnebno pravičnost, Ekopaket, JA Slovenija, Trajnostna mobilnost, Projektna naloga, tekmovanje Ekokviz, Manj silažne folije. Zagotovo lahko pri ozaveščanju o projektih naredimo še kakšen korak, saj je različnih projektov na šoli in centru še več. Trajnostne vsebine posredujejo tudi učitelji pri medpredmetnem poučevanju (tabela 7).

Tabela 7: Sodelovanje pri šolskih projektih trajnostnega razvoja

Vir: Lastna raziskava

Odgovor	f	f (%)
Da	45	22,2
Ne	158	77,8
Skupaj	203	100

6 Razprava in zaključek

V raziskavi med 203 dijaki biotehniške usmeritve nas je presenetila njihova nizka samoocena znanja o trajnostnem razvoju. Njihova povprečna ocena svojega znanja o trajnostnem razvoju je bila le 2,36 (možnost ocene 1–5), s standardnim odklonom 0,72. Boljše so ocenili pomembnost trajnostnega razvoja, tu je bila povprečna ocena 3,78, s standardnim odklonom 0,80. Kljub temu da je zaznan razkorak med ocenami lastnega znanja in pomembnostjo trajnostnega razvoja, je korelacijska analiza pokazala na srednje šibko linearno povezanost (0,35). V raziskavi Bulana Prabawani s sodelavci tudi ugotavlja nizko znanje srednješolcev, vendar so ti imeli dober odnos do okolja (Prabawani et al., 2020).

Razumevanje trajnostnega razvoja bolj kot okoljski vidik smo zaznali pri 25 % dijakov, družbeni pri 7 %, ekonomski pa le 2 % dijakov. Pri tem vprašanju 49 % dijakov ni pravilno ali sploh ni opredelilo trajnostnega razvoja. Do podobnih raziskav smo prišli že leta 2011, kjer 52 % od 259 vprašanih dijakov ni poznalo pojma trajnostni razvoj, 39 % dijakov pa je postavilo v ospredje trajnostnega razvoja okoljske vidike (Pogačnik in Žnidarčič, 2011).

O'Flaherty in Liddy (2018) pri analizi 44 prispevkov (od pregledanih 243) na področju izobraževanja za trajnostni razvoj ugotavljata, da se kar 26 prispevkov nanaša na okoljske vidike, le 18 prispevkov pa obravnava širši družbeni vidik.

Raziskave kažejo, da se v praksi izkazujejo različni pogledi na trajnostni razvoj, in sicer z vidika politike in akademske razprave ter z vidika učiteljev in študentov. Velikokrat se v praksi izkazujejo drugačna stališča, zato bo potreben celostni pristop (Sinakou et al., 2019).

Ugotavlja se, da je pandemija COVID-19 samo pospešila programe za izobraževanje o trajnostnem razvoju v Južni Ameriki, predvsem za področje trajnostnih mest in skupnosti ter za odgovorno potrošnjo (Alvarez-Risco et al., 2021).

Naša raziskava, kakor tudi druge, ugotavlja, da z uporabo medijev in socialnih omrežij lahko bistveno izboljšamo znanje o trajnostnem razvoju (Tkačova et al., 2021).

Z gotovostjo lahko trdimo, da je kvalitetno izobraževanje na področju trajnostnega razvoja garant za uresničevanje sprejetih politik in sprememb, ki bodo nastale v okolju. Dejstva pa kažejo, da so te spremembe nujne in da nimamo časa na pretek, zato je čas za konkretne odločitve.

Literatura

- Agenda 2030*. (Pridobljeno 4. 2. 2022). Dostopno na naslovu:
<https://sdgs.un.org/2030agenda>.
- Alvarez-Risco A., Del-Aguila-Arcentales S., Rosen MA, García-Ibarra V., Maycotte -Felkel S., Martínez-Toro GM. *Expectations and Interests of University Students in COVID-19 Times about Sustainable Development Goals: Evidence from Colombia, Ecuador, Mexico, and Peru*. Sustainability. 2021.
- Education 2030 - Incheon Declaration and Framework for Action for the implementation of Sustainable Development Goal 4*. (2016). (Pridobljeno 4. 2. 2022). Dostopno na naslovu:
http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-2030_incheon-framework-for-action-implementation-of-sdg4-2016-en_2.pdf.
- European Skills Agenda*. (2016). Brussels: European Commission, Employment, Social Affairs & Inclusion. (Pridobljeno 4. 2. 2022). Dostopno na naslovu
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>.
- Meadows, Donella., Randers, J., Meadows, Dennis. (2004). *The limits the Growth - The 30-Year Update*. Burlington, USA: The Donella Meadows Project.
- Norušis M. J. (2002). *The SPSS 11.0 Guide to data Analysis*. Upper Saddle River (NJ): Prentice Hall.
- Novi program znanj in spretnosti za Evropo. Z roko v roki za večji človeški kapital, zaposljivost in konkurenčnost*. (2016). Sporočilo komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij. Bruselj: Evropska komisija.
- Pogačnik, M., Žnidarčič, D. *Razumevanje trajnostnega razvoja pri dijakih biotehniške usmeritve*. 30. Portorož: Mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti Organizacija prihodnosti, 23.–25. marec 2011.
- Posodobitev obstoječih in razvijanje novih programov izobraževanja in usposabljanja*. (2007).
Ur.: Pogačnik M., Ahčin A., Gorjanc V. Kranj: Konzorcij biotehniških šol.
- Prabawani, B., Hadi, S. P., Safitri Zen, I., Afrizal, T., and Dinallestari, Purbawati, D. (2020). *Education for Sustainable Development as Diffusion of Innovation of Secondary School Students*. Journal of Teacher Education for Sustainability, vol. 22, no. 1, pp. 84–97.
- Sinakou, E., Boeve-de Pauw, J. & Van Petegem, P. *Exploring the concept of sustainable development within education for sustainable development: implications for ESD*. (2019). Research and Practice. Environ Dev Sustain 21, 1–10.
- Smernice za medsebojno sodelovanje NVO, MIZŠ IN MZZ na področju globalnega učenja ter vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj-osnutek*. (2020). (Pridobljeno 4. 2. 2022). Dostopno na naslovu: <https://www.sloga-platform.org/wp-content/uploads/2020/05/SMERNICE-za-GU-in-VITR-Delovni-osnutek1.pdf>.
- Stockholm+50*. (Pridobljeno 4. 2. 2022). Dostopno na naslovu:
<https://www.Stockholm50.global/>, 2022).
- Ob koncu mednarodnega desetletja vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj* (2014) . Didakta, letnik 24, številka 173, str. 20-23. URN:NBN:SI:doc-NLVIZ1PA from <http://www.dlib.si>.
- O'Flaherty, J. Liddy, M. (2018). *The impact of development education*

- and education for sustainable development interventions*; a synthesis of the research. *Environmental education Research*, 24:7, 1031–1049. Routledge, Taylor & Francis Group.
- The UN Decade of Education for Sustainable Development (DESD 2005-2014)*. (2007).
France: Unesco.
- Tkáčová H., Pavlíková M., Tvrdoň M., Jenisová Z. (2021).
The Use of Media in the Field of Individual Responsibility for Sustainable Development in Schools. A Proposal for an Approach to Learning about Sustainable Development. *Sustainability* 13(8): 4138.
- Trajnostni razvoj*. Ekonomski, družbeni in okoljski vidiki. (2015).
Ur. Bertoneclj, A. Ljubljana: GV Založba.